

Кишун Володимир Андрійович, к.е.н., доцент,
Грицюк Олександр Юрійович, магістрант,
Луцький національний технічний університет

ЯК КЛАСИФІКУЮТЬСЯ ЛЕГКОВІ АВТОМОБІЛІ

Так склалося, що сучасне автомобілебудування сконцентроване, загалом, у трьох регіонах – Західній Європі, Північній Америці та Південно-Східній Азії, де виробляється понад 80% світової продукції і кожний з яких має свої критерії поділу величезної кількості моделей та їх модифікацій на класи. Причому цей поділ може носити як офіційний, так і неофіційний характер.

Міжнародна класифікація, заснована на рекомендаціях Європейської економічної комісії ООН проводить розподіл механічних транспортних засобів на чотири основні категорії L, M, N і O до однієї з яких, а саме категорії M входять легкові автомобілі.

Класифікація, передбачена Європейською Конвенцією про дорожній рух (1968 р.), застосовується для позначення транспортних засобів, на які видається посвідчення водія, також включає в себе окрему категорію В – автомобілі, дозволена максимальна маса яких не перевищує 3500 кг (7700 фунтів) і число сидячих місць яких, крім сидіння водія, не перевищує восьми.

Незалежна міжнародна організація EuroNCAP (European New Car Assessment Programme) застосовує для проведення креш-тестів моделей власну класифікацію з метою розмежування категорій автомобілів, які порівнюються між собою за актуальними для пасивної безпеки параметрами – розмірами, масою і типом кузова: суперміні, малий сімейний автомобіль, великий сімейний автомобіль, бізнес-автомобіль, родстер, малий мінівен (MPV), мінівен, малий позадорожник (off road), позадорожник і пікап.

Очевидно, що наведені класифікації призначені до застосування у певних ситуаціях. Вони не можуть охопити того різноманіття автотранспортних засобів, а особливо легковиків, які представлені на автомобільному ринку. Однак, у Європі дотепер не існує офіційно затверджених класифікаційних параметрів, які ділили б легкові автомобілі на споріднені класи. Натомість автовиробниками, маркетологами, спеціалізованими засобами масової інформації визнається класифікація легковиків, яка враховує габаритні розміри і частково призначення автомобілів.

В якості головного класифікатора використовуються габаритні довжина і, менше, ширина кузова. Додаткові показники – тип кузова авто, призначення – пов'язані вже з його функціональними ознаками.

Таким чином, усі легковики, які продаються на європейському ринку, діляться умовно на десять основних груп, шість з яких означають розмірні класи, а чотири – поділяють авто за типом кузова і призначенням. Класи встановлені для звичайних автомобілів масового попиту (седан, хетчбек, універсал) і позначаються літерами латиського алфавіту: А – «особливо малий», В – «малий», С – «нижній середній», D – «середній», Е – «верхній середній» або «бізнес-клас» і

F – «вищий» або «люкс-клас», а їх габаритна довжина лежить у діапазоні від 2,695 м (Smart Fortwo) до 5,842 м (Rolls-Royce Phantom). Інші легковики – спортивні купе, кабриолети, позадорожники і мінівени – розрізняються між собою типом кузова, а особливо специфікою експлуатації, тому об'єднані у чотири групи, яким також присвоєні латинські літери, відповідно, G, H, I і K.

На противагу від Західної Європи, для легкових автомобілів США існує офіційна класифікація, прийнята Агентством по захисту навколишнього середовища – EPA (United States Environmental Protection Agency). Її суть полягає у тому, що автомобілі поділяються на п'ять класів за такою конструкційною ознакою, як корисна місткість пасажирського салону і багажного відсіку. Вона визначається за спеціальною методикою, і враховує внутрішні розміри пасажирського салону з двома рядами сидінь та об'єм багажника від 2,40 м³ (міні-компактний клас) до 3,40 м³ і більше (повнорозмірний клас).

Класифікація в Канаді трохи схожа на американську, відмінність полягає лише у тому, що в Канаді обсяг салону розраховується в літрах.

В Японії, згідно із законом про дорожній транспорт, всі легкові автомобілі поділяються на три групи («міні», «малі» і «стандартні») залежно від габаритних розмірів і робочого об'єму циліндрів двигуна. Автомобілі «міні» (Mini) повинні мати габарити (довжина×ширина×висота) не більше ніж 3,4×1,48×2,0 м і двигуни робочим об'ємом не вище 660см³. До стандартних (Standart) моделей відносяться легковики з габаритами, які перевищують розміри 4,7×1,7×2,0 м і моторами з робочим об'ємом більше 2000 см³. Малі (Small) авто за своїми класифікаційними ознаками знаходяться між Mini і Standart.

Китайська класифікація автомобілів майже ідентична японській, але за специфікою поділу категорій, ближча до європейської системи.

Державна програма розвитку автомобілебудування України затверджена Кабінетом Міністрів у вересні 1993 року передбачала, у тому числі, і класифікацію легкових автомобілів в основу якої поклали, як це прийнято в Європі, передовсім загальну довжину легковика. Але класів чомусь було затверджено лише чотири: «особливо малий», «малий», «середній» і «вищий», а діапазон габаритної довжини – від 3,40 м до 4,55 м і більше.

Запропонована класифікація не знайшла застосування у технічній документації, науковій, навчальній, довідковій літературі і сьогодні вже зрозуміло, що подібний поділ легкових автомобілів на класи незадовільний з багатьох причин. Покращити ситуацію могла б універсальна класифікація, яка охоплювала б максимально можливу кількість моделей, що виробляє світова індустрія, і яка об'єктивно здатна влаштувати усіх – від автовиробників до автомобільних дилерів, споживачів, журналістів тощо.

Зміни, які відбулися протягом останніх 24 років вимагають ґрунтовних наукових досліджень у царині встановлення класифікаційних ознак легкових автомобілів і розподілу їх на групи і класи з подальшою метою формування офіційної вітчизняної класифікації та інших супутніх нормативних документів, що діють на автотранспорті.